

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

24 De primitiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

sursum in aërem eleuantes, ut ait Iacobus **A** *g* *ut Paralipom. 1. cap. 29. Deuter. 25. dict.*
Spienger. in malleo maleficar. parte 1. q. 11.

b *1. Paralip. c. 29. vers. 14. & D. Iacob c. 1.*
omne bonum optimum de sursum descen-
dens a patre luminum. Et Diuus Paul. 1.
ad Corinth. cap. 4. quid habes quod non
accepisti, & c. & vere non est bonum quod
Deus non det, ut ait Plato. in Eutyphrone.
c *ca. in canonibus 57. 16. q. 1. can. quia sa-*
cerdotes, 13. 10. quest. 1.

d *ca. duo sunt, 7. §. fin. 12. q. 1. de laicis dici-*
tur, his concessum est uxorem ducere, ter-
ram colere, inter virum & virum iudica-
re, causas agere, oblationes super altari po-
neri, decimas reddere, & sua saluari pote-
runt, si vitia tamen benefaciendo euitaue-
rint. facit ad idem. dict. ca. in canonibus,
16. quest. 1. Ideo non meretur oblationes

accipere, qui nec pro se, nec pro aliis preces
potes offerre. ca. si. 10. q. 1. Iussu & Chri-

stus offerri sacerdotibus munera, pro sani-

tate recepta corporis apud S. Mattheum

c. 8. Exstant hodie vestigia istius testifica-

tionis apud Christianos in adibus sacris, in

quibus suspenduntur donaria imaginum

argentearum, vel aurearum, vel cere ma-

num, pedum, oculorum, & similia, pro

agritudine membrorum concessa. Quem-

ad nodum legimus anos & mures aureos

factos, & oblatos Domino, & coram arcam

positos ab Azotis, ut sanarentur a morbis,

quibus percussi erant a Deo in secretiori-

bus partibus natiui, & ut liberarentur a

muribus, qui Philistinos vastabant, ad

vindictam retentionis arca Dei. 1. Regum,

cap. 6.

e *ca. pro obeuntibus, 21. & ca. anime defun-*
ctorum, 22. & ca. tempus, 23. 3. q. 2. Sic
Tobie 4. panem tuum & vinum tuum,
super sepulturam iusti constitue, & no-
li ex eo manducare & bibere cum pec-
catoribus, item de oblationibus pro mor-
tuis vulgare, 2. Macha, cap. 12. vers.
43. & c.

f *c. unico, §. soluetur autem decima, de deci-*
mis in Extrauagan. communib.

g *ut Paralipom. 1. cap. 29. Deuter. 25. dict.*
cap. unico §. soluetur autem, ca. de rediti-
bus 12. questio. 2. cum simil.

h *can. nemo, de consecrat. dist. 1. Vlpianus in*
l. si sponsus sponse, §. proinde, de donat. in-
ter vir. & vxor. lib. 24. P. tit. 1. meminit
de Deo datis & consecratis, & de oleo ad
sacra dato.

DE PRIMITIIS.

a TIT. XXIII.

a *De his in lib. 3. Decretal. tit. 30. & lib. 3. Sexti:*
tit. 13. & lib. 3. Clem. tit. 8. tota 13. quest. 1. can. 1.
16. q. 7. cum simil.

CAPVT I.

1 *Primitia quid.*

2 *Diuisio.*

Primitiæ Ecclesiasticæ, a sunt partes ex **1**
rebus, quæ primum natæ vel collectæ
sunt, Deo oblatæ, antequam vsibus nostris,
quæ eiusdem generis sunt, deputentur. b

Posunt distingui primitiæ ad eum mo-
2
dum, quo decimæ, de quibus paulo post a-
gemus, in personales, prædiales, & mixtas. c

SCHOLIA.

a *c. causa Carpenfis, de verbor. sig.*

b *nos tradidimus hanc finitionem, li. 2. Syn-*
tagm. c. 10. Dicta a primo primitiæ, ut pri-
mogenitus is, quem nemo alius etiam se-
quitur. c. Ioseph, de verbor. significa, l. ex
duobus, de vulga. & primitiæ dormien-
tium, 1. ad Corinth. ca. 5. dicuntur Græcis
ἐπαρχοὶ καὶ ἀρχαῖα, ex ἀρχῇ καὶ ἀρχῆς,
quod ab initio soluantur. dicuntur & ve-
luti antecedentia ἀρχαῖα, in ca. 4. Apostolo.
fructuum autumnalium primitiæ.

c *vide quæ dicemus proximo titu. in decimis.*

CAPVT II.

De quibus soluantur primitiæ.

Primitiis sibi præstari Deus postulauit,
de frugibus, a & de aliis, b de homini-
bus etiam & animalibus primogenita. c

SCHOLIA.

- a c. 1. de decimis, obtulit ita Abel de pecoribus: Cain, de frugibus Genes. 4.
 b Exod. capite 25.
 c in eodem libro Exodi cap. 13.

CAPVT III.

A quo iure præcepte primitiæ.

Inter iuris pontificii interpretes placuit aliquibus, ex præcepto diuino deberi primitias, a verum alii, quos communis opinio sequitur, præstationem primitiarum de præcepto esse dicunt in duobus casibus: nempe si sit consuetudo soluendi, & quando ministri Ecclesiæ euidenter indigerent, destituti alio subsidio: aliter autem esse de consilio, b quod & mihi magis placet, & receptum video. c

SCHOLIA.

- a Glossa & Panor. & Innocentius, ad c. 1. de decimis, & ibi textus etiam; conuenit & can. reuertimini, 6. q. 1. Sic & dicuntur præstanda ex iure diuino, Exodi 22. Leuitici 27. Numerorum 18. Deut. c. 3. & 14. 2. Paralip. 22. vide Diuum Thomam de hac questione, 2. 2. q. 86. arti. fin.
 b Alexander de Ales in 3. parte Summa, & D. Thomas supradicto loco. 2. 2. q. 86. ait primitias ex præcepto legis Mosaica, præstitas pro singulari beneficio concesso populo. Sicque in ea lege statutum erat, ut populus offerens diceret, profiteor coram Domino Deo, quod ingressus sum terram, pro qua iurauit patribus nostris, ut daret eam nobis, atque pertinere ait ad ius naturale, quod quis profiteatur se a Deo fructus terre percipere, secundum id quod scriptum est 1. Paralip. c. fin. quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Quia Deo tenemur exhibere id, quod præcipuum est, id est, tenemur ad exhibitionem primitiarum. Caterum quod talibus vel certis personis exhibeantur, vel primi fructus, hoc fuisse in veteri lege determinatum: in noua

A per Ecclesiam, ex qua obligamur, ut primitiæ soluantur secundum consuetudinem patriæ & indigentiam ministrorum Ecclesiæ, & ita dari primitias per modum oblationis, de cuius ratione est quod sit, uoluntaria. Ideo si consuetudo Ecclesiæ sit ut non esset memoria eas petitas fuisse, non debent nec possunt peti, ut scribit Henric. Bobic. ad c. 1. de decimis. Et ita non soluentes qui alias non soluerint, per consuetudinem liberantur a peccato mortali, & ibidem hoc notat Panor. argu. cap. 1. de Postula. prala.

c facit cap. 25. Exod. perpendendo, quod in eo dicitur vers. 2. loquere filiis Israel ut tollant mihi primitias, ab omni homine: qui offert vltro neus, accipietis eas, verbum enim vltro neus, indicat sponte dantes.

CAPVT IIII.

De modo soluendarum primitiarum, tempore & quantitate.

Proinde, quantum, vel quomodo, quoue tempore, soluendum sit, primitiarum nomine, definiri non potest: sed ad consuetudinem loci recurrendum. a Et si magna penuria sit curionis in loco, ubi non est consuetudo, inspicienda erit consuetudo vicinioris loci, si qua sit: b quod si vicinorum locorum diuersæ sint consuetudines, eligenda mediocritas. c Ex traditione porro Hebræorum & arbitrio magistrorum, non tamen ex præcepto legis: qui plurimum primitiarum nomine dabant, quadragesimam partem dabant sacerdotibus: qui minimū, sexagesimā: inter quadragesimam vero & sexagesimam, licebat quodcumque quis voluisset offerre. Et ita quod dubium in Pentatheuco erat relictum, fuerat definitum ad certū modum propter sacerdotum auaritiam, ne amplius exigerent in primitiis soluendis. d

SCHOLIA.

a nam paruum fuisse primitiarū quantitatem, Hieronymus testatur in ca. reuertimini 16.

q. 1.

g. 1. Optima autē legum interpret consue-
tudo, ca. cum dilectus, de consuetud. l. si de
interpretatione, de legi. P. Seruatur alicu-
bi, ubi exiguntur primitiæ, ut non statim
fructibus maturis cogatur curio primitias
accipere, ne qui debent, teneantur decem
diebus seruare apud matrem, id est intra
spicam, quæ mater grani est, gloss. in l. sti-
pulatio ista 38. §. inter certam, ad verb. in-
certamque, de verb. oblig. sicuti in primi-
tiis & decimis vitulorum & agnorum, tem-
pus in solutione spectandum, si sacerdos ve-
lit expectare, tandiu quandiu periculum
potest esse eos perituros, si separarentur a
matre. Oldra. consi. 236. incip. circa pro-
positam questionem.

b ut in c. cum olim, de consuetud. canon. Ca-
tholica 11. distinct. cap. super eo, & cap. ex
parte, de censib. l. de quibus, de legib. & ita
indicatum refert Boetius. decisi. 236. num.
5. ubi & disputatur, quot actus requiran-
tur ad introducendam talem consuetudi-
nem. & nu. 6.

c ca. hoc in 10. q. 2. vel quod & minimum,
ut ait Ioannes Andreas ad c. in obscuris de
reg. iur. in Sex. Sic quando agitur de aua-
ritia cleri, res contra clericos ad minimam
summam reducenda est, ut euentur in il-
lis auaritia suspicio. c. quanto, de censibus,
vide can. fin. 17. q. 4. & de auaritia sacer-
dotum in can. diaconi 93. distinct.

d cap. 1. de decimis, ex dno Hieronym. super
Ezechielem, & Innocentius 3. dixit de-
terminationem de sexaginta ad quadra-
ginta dicti capituli 1. de decimis, habere lo-
cum in liquidis & aridis: ut & notat gloss.
ad can. Ecclesias, ad verba & primitias,
13. qu. 1. alioquin standum consuetudini,
quæ si non existeret, standum opinioni soluen-
tis. Addit & Hugo in gloss. dicti cap. 1. de
decimis, primitiarum nomine ibi non esse
intelligendum, quod primogenitum ex a-
nimalibus detur Deo, sed dari de ducentis
tantum vnum loco primitiarum, & si
quis tot capita non habeat tunc soluere de-
bere estimationem secundum quantita-

tem illius numeri. Adde quod olim etiam
primogenita poterant redimi a sacerdoti-
bus. Exod. 13. ut & decima Leuit. 27.

CAPVT V.

Cuius sint primitiæ.

Offeruntur quidem † Deo primitiæ. a 1
Sed quia ipse dedit partē suā sacerdo-
tibus & Leuitis cultui diuino inseruienti-
bus: b nunc, si quando soluendæ sint, de-
bentur curioni seu proprio sacerdoti: aut
clericis, qui pro offerentibus preces fun-
dunt. c

SCHOLIA.

- a Exod. 23. ibi, tollant mihi primitias. Ge-
nes. 4. Malachia 3. cap. reuertimini 16.
quest. 1.
- b can. Ecclesias §. 1. 13. q. 1.
- c dict. ca. Ecclesias. §. item cum decimis 13.
q. 1. canon. doctos, canon. moderamini 16.
quest. 1. canon. præter hoc 6. §. præcipien-
tes, vers. deinde 32. dist. vide ca. 4. Aposto-
licarum, & libr. 8. constitutionum Aposto-
licarum apud Clementem. cap. 36. ubi di-
xus Mattheus; præcipio, inquit, omnes
primitias adferri episcopo & presby-
teris & diaconis ad victum ipsorum. Et
Numerorum cap. 5. & Deuter. capit. 26.
iussit dominus adferri in domum sacerdo-
tum primitias, quis autem primitias paro-
chie percipere debeat an prior vel rector
perpetuus, vide ea quæ dixi. libr. 2. Syntag-
uris. cap. 19. nu. 3.

CAPVT VI.

Quare soluantur primitiæ.

Primitiarū solutio, † honorem Dei ante
oculos præcipuum habet, cum gratitu-
dine animi rerum prospere datarum. Iu-
cundiora in expectatis diu & quæsitis, pri-
ma, quæ cum Deo consecrantur, Deum
ut Dominum & largitorem honoramus. a

SCHOLIA.

- a Prima magis nos delectant, ut ait Aristoteli.
5. polit. c. fin. & scribit Plinius lib. 18.

capit. 2. non gustasse vina aut novas fruges A Romanos Ethnicos, priusquam primitias sacerdotes libassent. Et Porphyrius. libr. 1. de abstinentia animalium, ait, primitias animalium & frugū antiquitus Deo oblatas. Solebant & Iudeorum mulieres, ut scripsit Paulus Fagius, ad ca. 5. pirke abot, seu capitulorum patrum, תרין חלה, id est placentā, quæ ex massa farina pistæ sumitur, Deo offerre in primitiarum modum. Atque nunc cum templo careant, tamen B ex massa solent illam placentam & igne comburere, benedicentes in nomine domini, dicendo, Benedictus tu Domine rex mundi, qui sanctificas nos, & præcepisti nobis separare pastam de terra. Videtur & de hoc ipso Plutarchus sensisse libro de fortitudine, morem quoque fuisse gentium, dum scribit, τὸ πρῶτον ἀπαρχὰς ἰμῶν ἀδύου, id est, igni primitias iniecerunt. neque etiam Ethnicis quicquam videbatur religiose factum, nisi libatum ex re Deo fuisse. Eoque spectat quod tradit, Hesiodus 2. operum & dierum, Μὴδ' ἀπὸ χροσπιδῶν ἀντιπίπιδαν ἀνελόντα ἴδαν, id est, neque a pedatis ollis nondum delibatis, comedas.

DE DECIMIS.

a TITVLVS XXV.

a Tractatur lib. 3. Decretalium, tit. 30. lib. 3. Sexti, tit. 13. lib. 3. Clemen. tit. 8. & 13. quæst. 1. can. 4. sequen. 16. quæst. 7. can. 40. de consecrat. distinct. 5. & alibi, apud nos, lib. 2. Syntagm. iuris agimus, etiam de decimis. tit. 20.

CARVT I.

- 1 Continuatio.
 - 2 Et finitio Decimæ.
 - 3 Et diuisio.
- 1 Q Via & inter bona Ecclesiæ † decimæ sunt, & de his nunc agamus.
- 2 Decima generaliter, † nihil aliud est, quam pars decima ex aliquibus, qua sublata relinquuntur aliæ nouem. b

Quia vero hæc finitio generalis est, † diuidemus decimas in prophanas, & ecclesiasticas. Prophana decima fuit quoddam genus tributi a laicis & secularibus dominis impositi, c de qua hic non agemus. Ecclesiasticæ decimæ rursus triplices. Aliæ enim sunt, quæ ex rebus Ecclesiæ, ut ex fructibus beneficiorum præstantur personis non Ecclesiasticis: puta principibus ad bellum sacrum, vel ob aliam causam a summi Pontificis auctoritate probatam, d idque ex priuilegio extraordinario. Quare & in eo cauendum, ne ex eo Ecclesiæ grauentur, e & modus ideo exactoribus impositus est. f Aliæ erant decimæ, quæ a Leuitis soluebantur sacerdotibus: g quemadmodum inter Christianos aliquando Episcopis ex oblationibus, primitiis, & decimis beneficia soluebant quartam partem, h vel aliam, pro locorum consuetudine, i quæ & in quarta soluenda, k vt & præscriptio. l Nam certæ rationes possunt esse, quibus ea præstatur Episcopis, quæ aliquando cessare possunt alicubi. m Huius speciei decimarum aliquam similitudinem referunt annatæ. quæ exiguntur a summo Pontifice de beneficiis ab illo impetratis: nempe emolumenta seu fructus beneficiorum vacantium vnus anni, quæ percipiuntur a summo pontifice pro Ecclesiæ Romanæ necessitatibus releuandis, prout sibi referuauit, & cameræ apostolicæ Ioannes 22. pontifex. n Aliæ sunt decimæ, quæ solui debent a populo sacerdotibus & personis Ecclesiasticis, de quibus institutus est sermo. Et istæ sunt decimæ omnium bonorum legitime quæsitōrū, quota pars Deo diuina constitutione debita, o tributa animarum egentium. p

Harum decimarū † tres sunt species, q & E personales, prædiales, mixtæ. Personales dicuntur, quæ soluuntur ex fructibus, lucro, & de rebus industria personæ, vel officio, negotiatione, & similibus quæsitis. r Prædiales, quæ ex fructibus prædiorū debentur, ut ex vino, frumento, & aliis frugibus.